

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felolvasó szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyílttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyílttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Székely polgári érzés.

Székelyudvarhely, jul. 21.

A polgári érzés, az ugynevezett demokrasztaság, a politikai, társadalmi és gazdasági hányattatások során mindinkább előtérbe kezd kerülni. Mondják ugyan, hogy már a múlt század viláforradalmaiban a polgári rend jutott diadalhoz; az a diadal azonban csak bizonyos külsőségeket hozott. Fogalmakat tartalom nélkül. Egyenlőséget azzal a követelménnyel, hogy czim, vagyon és jó összeköttetés útján szerezze meg az alsó osztálybeli a felsőbb tizezrekkel való egyértékűséget.

Külsőség ez mind; a polgári érzés a maga lényegében és teljességében még nem jutott diadalhoz. Csak talán a lehetőségét szerezte meg ennek azon viláforradalmak által. Azt a lehetőséget, hogy a polgári rend érvényesülése útjába mesterkéltséget, hatalmi akadályok ne álljanak. Hogy a polgárság eszme körében élők is szervezkehdhessenek, s — főnnebb hatolhassanak.

Ez a főnnebb hatolás vágya azonban már csak vadhajtatása a polgári érzésnek. Az igazi polgári érzés éppen abban áll, hogy lépcsőzetesen egymás fölött álló osztályokat nem ismer. Fűnélfogva az egymás fölülbírására nem is törekszik, hanem igyekezete oda terjed, hogy lefelé hasson, egymásnak az egyforma tökéletesedését érje el, s minden környezetet a boldogulás útjára segítsen. A polgári rendből való feltörekvés

vágya: hiúság és önzés. Az igazi polgári érzés pedig minél szélesebb néprétegek belső nemesbülését akarja, tehát maga a legszélesebb néprétegek érdekét munkáló önzetlenség.

A polgári érzésnek ez az osztálykülönbséget nem ismerő, hanem éppen annak belső nivellálására törekvő gondolatvilága kezd mostanában mindinkább előtérbe tolni.

Mi pedig itt a Székelyföld szögletében csak szeretettel üdvözölhetjük ezt a gondolatvilágot. De sőt ez üdvözlésnél még többet kell tennünk; magunkba kell szívunk a polgári érzés igazi felfogását, s ahhoz képest kell szerveznünk az egész székely társadalmat. A székely társadalom történelmi öntudatát, életviszonyai rendezésének és gazdasági fejlődésének a vágyát azon polgári érzés kereteibe kell vennünk, s így magunkat egy sajátlagos, székely polgári érzésbe kell belenevelnünk. Olyanba, a melyeknek alapvonásai az összes kulturnemzetek polgári felfogásával azonosak, de a melyik elsősorban csak a székely vidékek egyesítésére és tökéletesítésére törekszik.

A polgári érzésnek ez a lokálpatriótizmusa bizonyos ellenmondás ugyan a polgári érzés lényegéhez: az önzetlenséghez képest. Az önzetlenségnek is vannak azonban megengedett, természetes határai. Ilyen határ az is, ha valaki ereje javát és élete küzdelmét nem az egész világnak osztja széjjel, hanem csupán egy nemzet érdekeinek áldozza. Az ilyen önzetlenséget hazafiasságnak mondjuk, s kevesen vannak, a kik ezt nem tartják szép érzésnek. Hát ennek az

ézésnek egy részlete, sőt a maga szűkebb határait még intenzívebb megnyilvánulása az, ha a haza földjéből egy vidék érdekeiért küzd valaki egész életén keresztül. És ha azon egyvalaki mellé annak a vidéknek minden lakosa odaáll a maga vidékére ható önzetlenségével, akkor azon a helyen megvalósult a küzdő, az egymást megértő és egymást támogató polgári érzés. Az a vidék akkor, ha nem tovább is, de a maga területén a polgári érzés eszményét megvalósította.

A külön székely polgári érzésnek tehát föltétlenül megvan a maga létjogosultsága. De egy pár vonással rámutathatunk arra, hogy föltétlenül szükségünk is van ez érzésnek magunkat regeneráló munkájára.

Ne menjünk messzibb, maradjunk az összes székely vidékek közül csak *Udvarhelymegyében*. Ez a megye szállítja a legtöbb kivándorlót Székelyföldről. Ennek a megyének volt legfejlettebb háziipara, a mi mégse tud most érvényesülni. Ennek a megyének volt Háromszék után a legfejlettebb kivitele, a minek most hire-pora sincsen. Ez a megye tudott olyan iparogenerációkat felnevelni, a melyeknek a jövedelméből még ma is élnek, de ezt a jövedelmet már további generációnak biztosítani nem tudják. Ez a megye volt, a honnan bő forrásokban áradt ki a székely kereskedelmi szelleme, de a hol most önálló kereskedelmi vállalathoz csak idegenek mernek kezdeni. És ez a megye adott híres-neves férfiakat az országnak; olyanokat, a

A műveltség.

A fürdőhely társalgójában hét-nyolcz emberből álló társaság telepedett le az egyik sarokba. Már néhány hét óta egymás szellemes társalgásában ke-restek szórakozást. Akkor éppen beszélgetni való idő volt. Odakinn őszi kőd ereszkedett alá, s valami szürke, vizenyős lepellel takarta be a tornyos villákat, svájci házakat, árnyas sétautakat és a fehérre festett padokat. Ők tehát beszélgettek . . .

Hogyan-hogyan se, hiszen azt se tudnám megmondani, hogy kicsoda hozta szóba, arról kezdtek beszélgetni, hogy mi az a műveltség és kicsoda az igazán művelt ember?

Mikor mindenki elmondta a maga nézetét, a vélemények különbözőségéből kiderült, hogy a napnap után használatos „műveltség” szó jelentésével egyáltalában nincsenek tisztában.

Az egyik férfi, — aranykeretű pápaszem űlt az orrán, s beszédközben czeruzájával mindig a levegőt bökdöste, — amellett kardoskodott, hogy a műveltség tulajdonképpen nem egyéb, mint tudás. A művelt embernek rendelkeznie kell bizonyos ismeretekkel, mert — valami illyesfélért mondott — nincsen annál rettenetesebb, mint mikor az emberlélek a maga műveletlen mezeitelenségében, a tudás minden rubája nélkül jelenik meg. Minél többet tud az ember, annál műveltebb. És az a tudós, aki uralkodik az egész ismeretvilág felett, az az igazán művelt ember.

Az egyik urinónek, — a rubáját még megkülönböztetés céljából se merem leírni, — egyáltalában nem tetszett a pápaszemes úr beszéde.

„Ah valóban a tanár úr minden műveltségre daczára nagyon udvariatlan. A felső százazrek eme közös kincsét, a műveltséget, a tudósok és akadémikusok kizárólagos tulajdonává akarja tenni. Pedig hiába! A tudás még nem műveltség! . . . Mi például nem ismerjük a tanár úr vaskos könyvét a pufók gombákról, a csillagokról is édes keveset tudunk, a történelemből is — mi tagadás — könnyen megbuktathatásnak, és mégis, — óh minő merességek, művelteknek tartjuk magunkat! . . .

Hogy ki a művelt ember? . . . Csak jöjjön valaki az én szalónomba, csak lássam, hogyan oltöz-

kodik, hogy társalog, hogyan viseli magát, és egy-negyed óra elég, megmondom: művelt-e az illető vagy sem. Mert szerintem a műveltség nem egyéb, mint társadalmi modor!”

„Tudja Isten! szót közbe egy másik urinó, — talán sem az egyik, sem a másik! Külön-külön legalább semmiesetre! . . .

Találkoztam sok okos emberrel, de az okoságuk ugy hatott rám, — no! mit is mondjak hamarosan, — mint mikor lila rubán sárga diszítést látok. Izléstelenek voltak, mert lépten-nyomon valósággal kirírt belőlük az okosság.

Jó-modoru emberekkel is találkoztam, de ezek üres, udvariaskodó társadalmi műveltsége ugy hatott rám, mint a tulságos édes czukrászsütemény. Jó-jó, de csak néha-néha . . . Az ember ugyancsak hamar megunja . . .

Az igazi műveltségben, — én legalább ugy gondolom, — tudás és modor egyesül egymással, de mind egyik olyan finom színárnyalatban, mint amilyent a régi mesterek remekművein találunk. Mind egyik legyen természetes, mesterkéltség nélküli. Ne azért szerezzünk ismereteket és finom modort, mert a műveltség ehhez van kötve, hanem mert a lelkük enélkül a tudás és finom modor nélkül meglenni nem képes. — Egyik se csillagjon hivalkodva, mert a tulságos csillogás mindig bántja a jóízlelt. A gyűrűnk ékköve is kedvesebb a szemünknek, ha az ajkunk valami finom, leheletszerű zománczot von rá. Nohát nézzék, ebben a zománczban, ebben látom én az igazi műveltséget!

Tudás és modor, áthatva és összekötve valami különös lelki finomságtól, és ez a lelki finomság megvalósítja az ember egész életében, — ez az igazi műveltség! . . .

Sokat beszéltek erről a kérdéstről, és már-már ugy tetszett, hogy ennek a tagadhatatlan finomlelkű urinónek adják oda a pálmát, mikor a háttérben megszólalt egy caendeszen szivarozgató szürke ruhás férfi: „Én is találkoztam már művelt emberrel . . .

Odalenn jártam a nagy Alföldön, egy elhagyatott, szegényes faluban. Egy egyszerű, két ókrós, szalmaviskós parasztgazdának éppen akkor járt odahaza az uri fia . . . Olyan előkelő úr volt odafenn

a nagy városban, aki mindig divatos ruhában járt, s akit az előkelő finom modoráért mindeütt szerettek . . .

Dult arcvonásából roaszat olvasott ki az apja. Végre bevallotta, hogy a nagyuri életmód közönséges sikkasztóvá tette.

Mikor megkérdezte tőle, hogy most már mit csinál, a fia a vállát vont: „. . . agyonlövöm magam! . . .”

Az öreg a fia vállára tette a két kezét, keményen a szeme közé nézett s így szólt: „Fiam! meghalni a legkönnyebb, de nekünk nem a könnyűt kell választani! . . . Ha elkövetted a bűnt, viseld el a büntetést, ez a kötelesség! . . .”

A fia visszahőkölt . . . „Mit szólnának a barátaim? . . .”

Az öreg meg méregbe jött: „ne beszélj nekem a czimboráidról, beszélj inkább a jó Istenről!”

„Hiába! a jövőm ugy is tönkre van téve, miért éljek? . . .”

„Fiam, az élet nincs egy helyhez kötve, szólott az öreg, s a hangja lágy és meleg volt a szíve érzésétől. Ott hagyod azt a csábító nagy várost, a palotákat, czimborákat, ott a selymely uriaszonyokat . . . Én is veled megyek! . . . Itt hagyjuk ezt a fa'ulie, itt ezt az egész vidéket, elmegyünk oda, ahol senkise ismer, ahol egyetlen feddő tekintet nem ver téged . . .”

„. . . És a becsületem? . . . Mi lesz a becsülettemmel? . . .”

„Van két erős karod. Ott minden falat kenyérrért keservesen megdolgozunk. Ott az anyaföldtől hódítjuk el, amire azután büszkén mondhatjuk: ez a miénk! . . .

Ez a munka, ez lesz a te becsületed édes fiam, és nem az a hazug, üres szó, amivel telebeszéltek a lelkedtet! . . . Ez az élet, ez lesz a te igazi életed és nem amiről a nagy városban gondoltad, hogy az élet! . . .”

A szürke ruhás férfi elhallgatott. A szivarját igazgatta be egy papiros szopókába.

„Hát azután? . . .”
„Azután? . . . A történetnek tulajdonképpen vége van . . . A fiatal ember a következő éjszaka agyonlőtte magát . . .”

kik itt szerzett nevelésükkel lángésszé, jelentős tehetségekké erősödtek, — s a kiknek csak az emlékü van meg, de hozzájuk hasonló nagyok innen nem támadnak az ő nyomukban.

Ezeknek a szomorú változásoknak nem egyéb az oka, csak az, hogy szigorú exkluzivitással nem törekedtünk a magunk fejlesztésére. Az idők haladtak felettünk. Körülöttünk megindult a gazdasági és kulturális verseny idege-sebb rohama, s mi elmaradtunk. Természetes forgalmi vonalainkat elterelték mersterséges forgalmi vonalakkal, s mi észre se vettük, hogy ezzel ipari és kereskedelmi viszonyaink károsultak. Háziiparunk termékeit Bécsben is kezdték utánozni, s magunk is kezdtük vásárolni az ilyen bécsi portékát. Természeti kincseink üzleti kihasználását is kiadtuk a magunk kezéből, s ezzel a következő nemzedékeket is megfosztottuk az ősi tőkétől. Irigylenni kezdtük, a ki közülünk csak egy félarasznyira is kiemelkedett, s a romlására törtünk. Így beállott az a társadalmi ziláltság, melyben elfelejtettük, hogy a multban is az összetartás, az egymás megértése tett erőssé. Külsőségekkel, czifra életmóddal, urizálással akarjuk most egymást lefőzni, s ezzel az egyszerű élet könnyűségeit fölváltottuk a keresve-keresett és nem a magunk vidékéről vásárolt drágasággal. Fokozódtak így az egyesek gondoljai, kitörölődtek a székely történet virtusai az emlékezetből, s ma már nemcsak a jele kötelességeire nézve nincs meg közöttünk a székely öntudat, hanem a történelmi öntudatunkat is elvesztettük. Öntudat nélkül pedig nincs becsvágy, s egyetemes társadalmi öntudat nélkül nincs erő, mely közülünk nagy embereket fejlesszen. Uraink vannak, de nagy embereink nincsenek.

Nincs tehát vezető gondolat se, mely áthasson és közös munkára tudjon összetartani. Egy-egy politikai változás ide-oda hányja embereinket, s gyűlölséget fejleszt közöttünk, nem

közéleti emelkedettséget. Ilyen körülmények között a magunk vidéki érdekei fejlesztésére nincs egységes társadalmunk, hanem csak ötlekként megvillanó kívánatok vannak. Azt is hamarosan lecsepülük, keresvén mögötte az önérdeteket, vagy leguonyolván azt a feltűnni vágyás vadjával.

Es éppen ez az egymás kicsinylése kell, hogy elvezessen a bennünket a polgári érzés érvényesüléséhez. Ez az egymással való örökös élni állás, egymásnak a kerülése, egymásnak az irigylése végre is türethetlenné teszi mindnyájunkra a helyzetet. Akarva, nem akarva keresnünk kell egymást és megtaláljuk az érintkezés módját abban, hogy egyszerűeknek és őszintéknek kell lennünk egymáshoz. Egyszerűség és őszinteség, ez a polgári érzés kvintesszenciája. Egyszerűség teszi könnyűvé az érintkezést és őszinteség teszi elfogulatlanabbá az embereket. Az érintkezés könnyüése és elfogulatlansága mindenkiből kihozza a jobb érzéseket, a jobb érzések a barátságot, a barátság a társadalmi összefüggést, s a társadalmi összefüggés a társadalmi érdekeinkre vonatkozó öntudatot és szervezethez. És ez a szervezethez ölelje át egyelőre csak ezt a vármegyét, ez is elég lesz arra, hogy fölösleges erőinket ne idegenbe vigyük, hanem egymást és csakis egymást tökéletesítsük vele. Az is elég lesz, hogy példát adjunk a többi székely vidéknek.

Csak persze meg kell kezdenünk itt magunk között ezt a folyamatot. Itt magunk között kell gondolatvilágunkba beleiktatnunk, hogy egyenlő hivatásu és egyenlően tökéletesülésre méltó székely polgárok vagyunk. Nincs közöttünk se ur, se paraszt, se gazdag, se szegény, hanem mindnyájan az egymás barátságára, társadalmi összeköttetésre, kölcsönös segítségére szorult polgártársak vagyunk. Ahogy a házuk szomszéd, úgy szomszédoknak kell lennünk a lelkünkben is. Nézzünk csak a szászok polgári életére,

ott ez a lélekbeli szomszédság tudja a családok közösségét összehozni, a maga külön kulturális életét föntartari, s a maga exkluzív módon, csak saját magát pártoló gazdasági rendszerét versenyképessé tenni.

Hát ne lehetne ehhez hasonlóan székely polgári élet is? Lehet bizony! Csak hozzá kell kezdeni. És hozzá is kezdhünk nagyon egyszerűen: egyszerűséggel és őszinteséggel. . .

Dr.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, július 23.

Mosolygó beszéd.

Előre küldött híresztelések hirdették, hogy Khuen-Héderváry miniszterelnök összefoglaló nagy beszédet fog tartani a felirati vitában. Meg is tartotta. De nem nyitott semmi perspektívát a szemlélő előtt, vajjon a magyar állam életének egyetemes fejlődését miféle irányokban képzei. Vajjon miféle kormányzati erőfeszítéseket, vezető akaratokat kíván munkába venni. Vajjon a felettünk lebegő sorsot miféle nemzeti öntudat kiképzésével akarja alakítani, hogy az a sors bizonytalan ne legyen. Ilyen *belső* nagyság nem volt a kormányelnök beszédében.

Inkább tréfálkozott. Derűség csipkázta a nagy beszéd szövétét. Bonhomia, diákos könnyűvérség pajkoskodott a beszéd mondataiból; ezzel a mosolygó felületességgel intézte el ő kegyelmessége a politikája iránt megnyilvánuló várakozást. És ennyi mosolygást látván, kérdezzük. Hogy-hogy? Annyira jól vagyunk, hogy kacagással kell intéznünk az ország dolgát? Ezer és ezer *belső* baj tépked, egyik foglalkozási águnk se működik tökéletesen, egyik társadalmi osztályunk se elégedett, és ezen mind csak mosolyogva kell tréfálkozni? No ez egy kicsit mégis sok kormányzati programmak!

Belekerülünk világáramlatokba, nemzetek versenyébe, hol a gyöngye összetörik, s az erősebbek gazdasági és szellemi depressziója alá kerül. Ha már most egy egész ország népanyaga e verseny forgatagában úgy áll, hogy csak a természet szeszélyeitől függ minden gazdagsága, hát akkor lehetetlenség,

Egy pillanatil csend feküdt a szobára. Azután a tanár szólalt meg, s a bizonytalanság mellett egy kis gúny is ott csengett a szavában: „érdekes! . . . De ugyan miért mondta éppen most el? . . .”

A szürke ruhás férfi felállt, leütögte a szivarja hamuját, s nagyon egyszerű hangon felelt:

„Az a parasztember nagyon keveset tudott, és Shakespeare-ről alig sejtette, hogy nagy költő volt-e, avagy pedig egy nagy város . . . Finom modora se volt, ööket szép hölgyeim alig lett volna képes előkelő szalonjukban, magas tetszésükre egy negyedóra hosszat elszórakoztatni . . . És kettőjük közül mégis ő volt a művelt ember, és nem a divatos ruhába öltözködő, finom modoru gavallér fia!”

Ezzel elment . . .

Bevallom: nem értettem egészen ennek a történetnek a műveltség kérdésehez való vonatkozást. Mégis úgy éreztem, mintha nagy igazság fuvalma érintené a lelkemet.

Utánna siettem a szürke ruhás férfinak és sétatársává szegődtem. A mit most elbeszéltek, tőle hallottam.

Láska, — így szól, — a műveltség szót napnap után használják és mégis milyen különböző az emberek felfogása. Az egyik tudásnak mondja, a másik modornak, a harmadik pedig valami különös lelki finomságnak. És lássa mindegyik felfogásban ott van az igazság egy része. De csak egy része.

Én pedig azért mondtam el ezt a kis történetet, hogy a műveltség egy nagyon fontos és mégis legelhanyagoltabb részére hívjam fel a figyelmet.

Hogy mi a műveltség, megmondja maga a szó, csak kérdezzük meg tőle.

Az a szántóvető ember megmunkálja a maga földjét. Ekevassal járja, meg is boronálja, gaztól megtisztítja, hogy az a föld teljesíthesse a maga hivatását, s a gyümölcsöt teremjen.

A magyar nyelv ebből a „művelt” tőből képezte a „műveltség” szót. És ez nem véletlen!

A szobrász hatalmas kőtömbből formálja a maga műveit. Vésővel, kalapáccsal addig üti-vési, míg a szögletes élek művészi formákká hajlanak, s a lélekben élő eszmény mint szobormű alakot ölt.

És a német nyelv ebből a „bilden” tőből képezte a „Bildung” szót. És ez se véletlen!

De legyen elég ennyi az etimológiából! . . . Végig tekinthetjük az összes kifejezéseket: mindegyik az átalakulás, a tervszerű fejlődés fogalmára utal.

A föld a maga műveletlen állapotában, a kő a maga csiszolatlan tömegében a műveltség nélküli ember képe. Amint a földet munkálja és tisztítai

kell, hogy gyümölcsöt teremjen, amint a kőtömböt csiszolják és vésni kell, hogy a művész gondolatát kifejezze, úgy az embert is művelni, alakítani kell, hogy a természetesség állapotából felemelkedjen az emberi eszmény ideális magaslatára.

Szükség van erre! Az ember a föld szülőtte. Vágyai, kívánságai oda kötik az érzelmi világhoz. Lelke, a gyarlóság földporától terhelve alig tud felszárnivali az eszmék hazájába. Mintha a föld mérhetetlen vonzereje vissza-visszavonná. És tényleg hány-szor hull vissza, hány-szor bizonyul gyöngének a szárnya! . . .

Pedig ez a cél! Legyőzni a testet és uralomra vinni a lelket! A bilincseket letörölni s odaemelkedni az erkölcs, a tisztaság körébe. És ez a hivatás! Egy életet teremteni, melyben a lélek öntudatosága uralkodik, mely megtanítja az embert, hogy nem elég az életben élni, hanem abban emberi hivatást is kell élni!

Óriási átalakulást követel ez mi tőlünk! Az átalakulás útja: a művelődés. Maga a bevégett átalakulás: ez a műveltség!

És a műveltség eme főséges gondolatával szemben, mit állít oda a mai társadalom?

A professzor úr azt mondja: a műveltség tudás. És a mi társadalmunk tényleg bizonyos ismereteket kíván meg tagjaitól. De ez az ismeret is olyan, mint az egész kor: felület.

Az ismeret végtelen tengere felett sirályokként siklanak tovább a társadalmi művelteji. A tenger-mélyben rejlő mérhetetlen gazdagságot ők nem látják; az erkölcsi világ hullámveréseinek örök törvényeit, melyek a társadalmi életben megnyilatkoznak, ők nem keresik; a szellemi világ mélyén fakadó tiszta forrásokat, melyek a tudás végtelen tenger-vízét örökké frissítik, ők nem kutatják. Sirályokként surranak tovább, s melegegészenek a hullám felszínéről elkapott vízcseppekkel, és nem bánják, akár tiszta, akár szennyes az.

Az emberek lelke tele van jelszavakkal, hangzatos szavakkal. De ez nem tudás és nem is műveltség!

Még az igazi, komoly tudás is mely a tudomány minden készültségével és komolyságával dolgozik, adhat-e igazi műveltséget? Megjobbítja-e a tudás az embereket? Közlebb vezet-e őket céljukhoz? . . .

Nem és szászor nem! Amerre a civilizáció a s szellemi műveltség alakjában terjed, ott a tételes emberi, de külsőösen az írásba nem foglalható erkölcsi törvények ellen mindig gyakorabbi a vétkezés.

Az élet most is közönséges földi jó, mellyel szabadon rendelkeznek az emberek. Sőt maga a társadalom az, mely az emberek kezébe adja az öngyilkosság fegyverét, s kész egy élet bűnösségét megbocsátani, csak a tragédia utolsó felvonásában meglegyen az igazi tragikum.

A becsület ma is festett halotti czimer, melyen lyukat lőnek-vágnak a becsületlovagok. Aki nem áll ki a küzdőterre, az ma is gyáva és megbélyegzett a társadalom szemében.

És mit csinálnak a nagyok, mit csinálnak az elsők? . . .

Mikor összeütközik bennük két ellentétes világrend, s a társadalmi kényszer szembe helyezkedik a saját lelkiismeretük által is megszentelt erkölcsi törvénnyel, megtagadják az erkölcsi világrendet, eltapsóssák az erkölcsi törvényt s mennek hódolni a társadalomnak, a hatalmas caesárnak.

A mi társadalmunk ma is egy morált ismer és mégis két mértékkel mér. A férfiaknak mindent megönged, a nőkkel szemben pedig szigorú erkölcsbíró.

Valóban minden lelki finomság daczára a mi műveltségünkben nagyon hiányzik az erkölcsi zománcz!

És én most is azt mondom, amit akkor . . . Az az egyszerű, tudatlan parasztember műveltebb volt, mint a divatos ruhába öltözködő, finom modoru gavallér fia! Miért?

Mert volt érett, komoly erkölcsi meggyőződése, volt határozott erkölcsi világnézete. Művelt volt, mert a társadalmi modorért bőven kárpótolta az az erkölcsi finomság, mellyel az élet nehéz kérdéseit megítélte, s a társadalmi ismeretekért az az erkölcsi bölcsesség, mely megtanította a legnagyobb bölcseségre, arra, hogyan kell igazán élni! . . .

És ez az igazi műveltség!

Ez világítja meg a nehéz kötelességek sorát. Ez mutatja meg az erkölcsi törvényben életünk zainormértékét. Mikor az emberi gyarlóság, ez a soha meg nem öszülő vén tragédiáiról összegobozza a szálat, ez nem vágja erőszakkal ketté, hanem odaül, és bontogatja keresztényen türelmessel és alázatossággal.

Mi tehát az igazi műveltség?

Egy magasabb világnak a lelkünkben élő örök eszménye. Egy fenséges világnézet, mely nem üres beszédben, hanem életben áll. Egy komoly életbölcselet, mely föld felett mennyet, emberek felett Istent, földi élet után ítéletet tud. Egy lelki hatalom az, egy erkölcsi kincs, mely átalakítja és meguemesíti az embert.

hogy magának emberhez érdemes életmódot tudjon biztosítani. Egy pár ember, a nagy vagyonok egy pár boldog tulajdonosa megélhet, de a többi millió üyögni fog. Mert a nem magától függő nemzet szabad prédája a többi versenyző nemzetnek. Ez a többi nemzet gazdasági kihasználás alá veszi a szabad egyéniséggel nem bíró, a társadalmi és gazdasági szervezetlenségében kiképzetlen nemzetet. Ennek pedig az ilyen nemzet minden lakója kárát vallja, aki a maga keze munkájára van utalva.

Mert a kis vagyonból, s a maga erőfeszítéséből élő ember a világkonjunkturák szerint nem tud be rendezkedni. Ha a maga életkörüben nem védi meg őt nemzetének kiképzett egyénisége, akkor az egyes ember közvetlenül kerül a világversenybe, s természetesen csak az egyes ember erejével küzdhet ottan, vagyis nagyon gyöngén. El fog tehát pusztulni. Az iparos, a földmives ki fog vándorolni gyári munkásnak, gyári munkások között is sztrájktró és éhbérré kintülő napszamosnak. Az intelligens foglalkozásból élő vagyontalanok pedig egymás kezéből tépik ki a kenyert, ami mind drágább lesz, mert hazai gazdálkodás nem teszi olcsóbbá.

Csak eféle lehetőségek állanak tehát mielőttünk, melyek mind a gazdasági önállóság hiányáról tesznek szomorú bizonyosságot.

Állami temetés.

Egy szegény postás megölte az öt kicsi gyermekét, mert nem tudta elviselni, hogy éheznek azok a gyermekek. Megakarta szabadítani őket az éhség és nyomor kínjaitól. És egy járást a maga torkába is belevágott a szegény postás, hogy utána menjen az öt gyermekének. A tul világon is kell apa a gyermeknek, s ott nem kell éhezni bizonyosan. Az édesanya is kellene ugyan még a gyermekek mellé, de őt elküldte hazulról az apa, hogy majd hazaérve, legyen, aki legalább megsiratja őket.

Az öt kicsi gyermek meghalt csakugyan, de az apának nem sikerült a halál. Az ő torka sok keserűséget elnyelt már, megedződött igen nagyon, s megbirta a beretva gyilkos vágását is. A gyermekek árván mentek tulvilágra. Az apa itt maradt átvágott nyakkal a rabkórházban, az anya örök sirással a gyermekek és apa vértől nyirkas nyomortanyán. A magyar hivatalnok életének ime ez a vér, köny, árvaság is jellemzői lettek.

Mert hiába mentetik ezt a véres esetet azzal, hogy az a szegény postás ideges és exaltált állapotban volt, s úgy követte el a családirtást. Ez az ideges és exaltált állapot csak közvetlen ok volt a családirtásra, de az ideges és exaltált állapotot az éhség, a nyomor, a gondok serege hozta elő, amiben része van minden magyar hivatalnoknak. Ezt a rab-szolgálosort, a hivatalnoki életnek ezt az ordító borzalmasságot nem lehet mentetni semmivel, de semmivel.

Az a hivatalnok egész existenciáját fekteti bele az államért való munkába, de existenciája mégis védtelenül marad. Az életküzelemmel szemben teljesen magára hagyja az állam a maga emberét, aki pedig minden hűségét, odaadását és jó gondolatát odaáldozza az államnak. Szörnyű nagy igazságtalanság ez, mert kihasználása a hivatalnoki pályára tévedt embernek.

Hanem hát gondoskodik most az állam is arról a szegény életben maradt postásról, meg a családjáról. A gyermekeket közköltésen, tengersokaság részvételével temették el. Az anya 200 korona segélyt kapott a minisztertől. Az apát pedig nagy gondal ápolják a rabkórházban, hogy megmenthessék az életnek és az igazságszolgáltatásnak. Mert az állam temettet és segélyt is ad ugyan néha, de igazságot is akar szolgáltatni, hogy mért gyilkolt egy apa gyermeket.

Igen szép dolog a gyermekeknek ez a számon kérése, meg az anyának adott 200 korona, meg a szép temetés. Hanem azért mégis csak amoudók vagyunk, hogy az állam ha előbb, a haláluk előtt is így érdeklődött volna a gyermekekért, meg a haláluk előtt küldött volna segélyt a részükre, hát akkor — a temetés elmaradhatott volna . . .

Petőfi ünnep. Amint értesülünk a segesvári Petőfi szobránál és a fehéregyházai elesettek sirjánál a 61-ik évforduló alkalmával nagy ünnepély lesz 1910. július hó 31-én. Az ünnepély szónoka Dr. Páál Árpád várm. főjegyző és a polgárság koszoruit elhelyezik Bálint József joghallgató és Kovács Lázár. Az indulás Székelyudvarhelyről a reggeli 4 órással vonattal történik.

HIREK.

Székelyudvarhely, jul. 24.

Közgyűlés a városházán.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete 18-án tartotta folyó évi első rendes közgyűlést *Gotthárd* János polgármester elnöklétével.

A gyűlés iránt a képviselőtestületi tagok meglehetősen érdeklődést tanúsítottak s kánikulai hangulat egyáltalán nem volt észlelhető. Napirend előtt Dr. *Solymosy* Lajos a tekintetben intézett kérdést a polgármesterhez, hogy a közgyűlés azon határozata, mely szerint lényegesebb határozatait emlékezés okáért naplőba iktatja — végre van-e hajtva, mivel annak hiánya szóló szerint az oka, hogy a hidmérleg még ma sincs beállítva, noha arra két évvel korábban felhatalmazást adott a közgyűlés. Szükségesnek tartja, hogy a rendőrség kiképzése ne odáztassék tovább, mivel olyan jelenségekkel találkozunk e téren, mely a kívánság sürgősségét nagyon igazolja. Végül a vízkérdést tette szóvá, mely téren tarthatatlan az állapot. A járványok soha sem szünetelnek, s ebben nagy rész tulajdonítható annak, hogy a Küllő partjai szeméttel vannak meghordva. A vízvezetési próbafurásokat nem tartja célravezetőnek. A polgármester válaszul felszólalónak. A hidmérleg terve elkészült, s az őszre felállítva lesz. A rendőrök kiképzését az alkaptány vállalta magára, azonban betegsége abban meggátolta, gondja van azonban erre ő neki, mint a főkapitánynak. A vízfurások utolsó ctyklusa még hátra van, s ha az is eredménytelen marad, úgy az ügyet a továbbiak végett közgyűlés elé hozza. A választ tudomásul vették. *Gyertyánffy* Gábor a mértékhitelítési eljárást tette kritika tárgyává, mivel szerinte az állapot tarthatatlan, amennyiben megtörtént esete szerint, a rossz mélegét hitelítették, a jót pedig nem. Az ivlámpák gyarló világítását tette igen helyesen szóvá, sürgős intézkedést kérve. A polgármester szerint a mértékhitelítés tekintetében az új törvény szerint Marosvásárhelyre vagyunk beosztva, azonban gondja lesz rá, hogy a városi mértékhitelítési eszközök hitelítették, hogy a kisebb dolgokat sürgősen el lehessen itt is intézni. A közvilágítás tekintetében tett határozatokat a vállalat még soha sem hajtotta végre. Dr. *Mezei* Ödön felemlítette, hogy a piactéri kut hónapok óta rossz.

Ezután hogy elfogadták *Szó* Domokos tanácsosnak a napirendre tett indítványát, a polgármester tette meg jelentését a múlt év közigazgatási állapotáról, melyet tudomásul vettek. A folyó évi költségvetést, hogy a miniszter jóváhagyta, tudomásul vették, s ezzel intézkedtek, hogy a szabályrendelet annak értelmében módosíttassék, vagyis a polgármester fizetése 4000 kor. és 400 személyi pótlékban, a főkapitány fizetése 3600 kor. és 400 kor. személyi pótlékban beillesztessék. *Bodó* Ferencz fegyelmi ügyében a képv. test. közgyűlés a polgármester jelentését nem vette tudomásul, hanem az ott felsorolt és beigazolt nyert súlyos vétségek alapján az 1886. évi XXII. t.-cz. 93. §. alapján 18 szóval 5 ellenében felfüggeszti, s fizetésének felében részesíti, azonnali végrehajtással polgármestert bizza meg.

Elhatározták, hogy a 8000 kor. állami segélyt a tisztviselőknél azonnal kiutalják. A vám és fog. adó kezelő személyzet részére igen helyesen 20% drágasági pótlékot szavaztak meg. A rendőrségi és szolg. személyzet teljes szolgálati idejét beszámítják a nyugdíjba s a nyugdíj szabályrendeletet olyan értelemben módosítják. A zárazamadásokat elfogadták azzal, hogy jövőre indokolással terjesztendő elő a tanács javaslata. *Gáffy* Endrének 3 havi szabadságidőt engedélyeztek. Ugyiszintén *Técsi* Ferencznek is méltányosságból és kivételesen 3 havat, ez azonban csak akkor lesz érvényes, ha ezt a felsőbb hatóság jóváhagyja, mivel ő már félévi szabadságidőt élvezett s ennél többet a képviselő testületnek nincs joga adni.

A Burián erdőre vonatkozó tanácsai javaslat az árvaszéki szabályrendelet módosítására vonatkozólag a katonai laktanyában lévő kutra egy vízszűrő készülmék alkalmazása, a felhajtathatlan pótdák törlesztése vonatkozó, ugyiszintén *Miskolci* Károlyné által birt telekre vonatkozó javaslatok elfogadtattak. *Rápolti* Károly szabadságára vonatkozó polgármesteri előterjesztésre a képv. test. elhatározta a tisztí ügyész indítványára, mivel önkénytelenül hagyta el állását, annak 8 nap alatti elfoglalására felhívandó s a város polgármesterét utasítsa, hogy *Rápolti* ellen a fegyelmi eljárást indítsa meg. A tiszt. szabadságára vonatkozólag polgármester előterjeszti Dr. *Solymosy*

Lajos azon indítványával, hogy jövőre nézve a tisztvis. utasítsassanak szabadság iránti kérésüket az év márcziusában beadni, hogy az egész ősz végéig a szabadság idők beoszthatók legyenek, mert a 2 nyári hónapra tömegesebb szabadságot engedni az adminisztratio hátránya nélkül nem lehet.

Ezzel a gyűlés véget ért.

A sorozások Udvarhelymegyében. *Hazai* Samu honvédelmi miniszter — mint jelentették — hosszabb körrendeletet küldött az összes törvényhatóságokhoz, a melyben a sorozásra szükséges tudnivalókat közli a hatóságokkal és azoknak a legszelésebb körben való kihirdetését is elrendeli. A rendelet a fősorozást július 15-től augusztus 31-ig terjedő időtartamra tervezi s mint a rendelet utolsó pontban jelzi: a sorozás tényleges foganatosítása iránt táviratilag intézkedik, ha az országgyűlés az ujonczjutalékot megszavazza. Ennek alapján *Sebesi* János alispán a sorozási rendet már megállapította. A sorozást, tekintettel az aratási munkálatokra, a *Keresztúri* járásban kezdik meg, hol a sorozás aug. hó 16., 17., 19. és 22-ikén tartatik meg. Az *oklándi* járásban 24., 25., 26-ikán; *Székelyudvarhely* városban 29-ikén; az *udvarhelyi* járásban 30., 31. és szept. 1., 2., 3-ikán lesz a sorozás.

Udvarhelyvármegye központi választmánya az 1909: XV. t.-cz. 148. §-a értelmében közhírré teszi, hogy az 1911. évi választói névjegyzékek ellen az udvarhelyi, székelykereszti és homoródi választókerületből beérkezett felszólalásokat folyó hó 20-án tartott ülésében elintézte. Erre vonatkozó határozatait a vármegye kiadóhivatalában és a vármegyei főjegyző hivatalos helyiségében 20-ikától 30-áig közzemlére helyezette. Az érdekeltek a közzemlére helyezett határozatokat megtekinthetik, s azok ellen a közzemlére tételt követő 10 nap alatt föllebezéssel élhetnek, melyet a m. kir. kuriához czimezve, a központi választmány elnökénél kell benyújtaniok.

Az erdélyrészi szinikerület. A napokban a következő hír járta be a napilapokat: „Marosvásárhelyről jelentik: A kultuszminiszter kívánságára az erdélyrészi szinikerületet, tekintettel annak hibás összeállítására, újra szervezik, még pedig olyképpen, hogy Brassó várost a körülethez kötik és így a kisebb városok: *Székelyudvarhely* és Gyulafehérvár a területi igazgatóknak jut. *Szilágyi* Dezső, az erdélyrészi szinikerület igazgatója maga is illyirányu felterjesztéssel élt gróf *Festetics* Andor országos szinicseti felügyelőhöz. *Szilágyi* szinigazgató társulata most Marosvásárhelyen működik a közönség tetszése és pártfogása mellett. Alkalmunk volt az ügyben *Szilágyi* Dezső szinigazgatóhoz kérdést intézni, kitől azt az információt nyertük, hogy jölehet a társulat lépéseket tett Brassó megnyerése végett, azonban ez távolról sem azt jelenti, hogy ezért Székelyudvarhelynek a kerületből való kihagyása kombinációba jött volna. Egyébiránt a társulat október hó folyamán hat heti időnyre Székelyudvarhelyre érkezik.

Nyugalomba vonuló főszolgabíró. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága utóbbi közgyűlésében Dr. *Demeter* Lőrincz főszolgabírót, saját kérésére nyugdíjazta. *Demeter* Lőrincz huszonkét éven keresztül szolgált Udvarhelyvármegyét, melyből tizenötöt töltött el, mint az udvarhelyi járás főszolgabírója, mely idő alatt konziliáns modorával, közigazgatási szaktudásával nem csak a felelővölök elismerését, de a járás közönségének is kiérdemelte bizalmát, szeretetét. A nyugalomba vonuló főbíró tiszteletére a járás körjegyzői kara 18-ikán este a *Bodrogi* vendéglő éttermében vacsorát rendezett, melyen a körjegyzői karon kívül résztvettek kollegái és számos m. központi tisztviselő is. A kedves kollegát és jó barátot, nemkülömben előzőeken főnököt számos tósztanban ünnepelték a kedélyes este folyamán.

Székelyudvarhely város az 1909. évben. Székelyudvarhely város 1909. évi közigazgatási állapotáról *Gotthárd* János polgármester az e héten tartott közgyűlésben számolt be. Az érdekes jelentésből a következő adatokat vesszük ki: Székelyudvarhely város tanácsához az 1909. évben összesen 13605 ügydarab érkezett, melyből 7993 közigazgatási, 449 ipari kihágási, 4163 drb. adóügyi. A város árvaszékéhez 816, a rendőrséghez közigazgatási 2872, kihágási 951, községi bírósági 1745, bűnügyi 205, idegen bíróságtól 54 drb. érkezett. A képviselőtestület 11 ülést tartott, a tanács 172, az árvaszék 150 ízben ülésezett. Iparengedély 51, tácuengedély 106 esetben engedélyeztetett. Tüzeset 4, öngyilkosság 3 történt. A jelentés az egyes alapok forgalmának felsorolása után a gazdasági állapotról számol be. A város szarvasmarha állománya 1126 tehén és ökrökből, 71 bivalyból állott, 16 365, sertés 1009 drb. volt. A

megtartott négy országos vásáron 5120 drb. szarvasmarha és 342 drb. ló adatott el, míg a heti vásárokon 2100 marhát, 3020 sertést adtak el. A város gyomrának kielégítésére 3528 marha, 3113 borjú, 2075 sertés, 1316 juh és 4820 bárány esett áldozatul. Az egészségügy kielégítő volt, noha a felmerült betegülések közt 11 hasi hagymázás is volt. A városon (a kórházzal együtt) 207 halálozás történt. Ez zel szemben született 228 egyén, mely nemre nézve így oszlik meg: 116 fiú, 112 leány. 69 pár vette fel azokat a bizonyos rózsaláncokat. A tankötelesek száma 1419 volt. (Fiu 883, leány 566.) A fősorozáson besoroztatott 34 egyén. A jelentés végül beszámol a vámbevételekről és a fogyasztási adókról. Ezutóbbira nézve feljegyezzük, hogy ezen a czímen 60,539 kor. 07 fillér folyt be.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Sylvester Andor székelykereszturi kir. járásbírósi, dr. Enyedi Róbert székelyudvarhelyi kir. törvényszéki jegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

Újabb adomány a felsősófalviaknak. Gróf Haller János főispán előterjesztésére a Tisza Kálmáné elnöklété alatt álló *Jószív-egyesület* újabb 3000 koronát adományozott a felsősófalvi égetteknek.

Egyházm. ért. közgyűlés. Az udvarhelyi ref. egyházmegye egyházi értekezlete folyó hó 28-ikán Parajdon tartja évi rendes közgyűlését. Tárgysorozat: I. Előzmények. 1. A Székelyudvarhely és Székelykeresztur felől érkező vendégek a korondi fűrdőn vannak egymásra reggel 8 óráig. 2. Reggel háromnegyed 9 órakor megérkezés Parajdra, hol a község központján küldöttség élén Kovács Mihály presbiter üdvözlő az elnökséget és vendégeket. 3. Elszállásolás. 4. 9 órakor igazg. vál. ülés a lelkesi lakásban. II. Isten-tisztelet (fél 10 órakor). 1. Egyházi ének; orgonával vezeti Damó Dénes parajdi énekvezér. 2. Imát mond Biró Aron felsőboldogfalvi lelkész, egyh. elnök. 3. Egyházi beszédet tart Biró Sándor ref. koll. vallás-tanár. 4. Karének, elődjai a parajdi dalkar, a sóvidéki tanító közreműködésével, Damó Dénes énekvezér vezetésével. III. Közgyűlés (a templomban). 1. Előki megnyitó. 2. Szabadelődést tart Berde Sándor kolozsvári vallás-tanár. 3. Szavalt Gönczi László tanár-növendék. 4. Titkári jelentés; előterjeszti Kádár Dénes nagygalambfalvi pap. 5. Választások. 6. Jövő évi közgyűlés helyének és idejének megállapítása. 7. Előterjesztések, indítványok. 8. A hivatott üdvözlő a templom előtt Hegyi Péter peteki lelkész. Vall. iratok kiosztása. IV. Közgyűlés után. 1. Délután 1 órakor közeledik Kenyeres Lajos vendéglőjében. Ára személyenként 3 korona. 2. Délután 6 órakor iarsas-estély és táncmulatság a következő műsorral: 1. Hat kezű zongorajáték; elődjai: Weber Idus, Weber Frida és Mányi Margit. 2. Szavalt Gönczi László tanár-növendék. 3. Monológ, előadja Veress Erzsike. 4. Népdalegyveleg; éneklő Damó Dénes tanító vezetésével a parajdi dalkar. Műsor után táncz. 3. II. nap, 29-én kirándulás Szováta-fűrdőre.

Bajok a telephon körül. Csak közelebről tettük szóvá, hogy a telephon ellen állandók a panaszok. Késédelmes kapcsolat, a kapcsolás elfelejtése, egyes előfizetők rezgő vagy halk hangja azok, melyeket nap-nap után felpanaszolják nekünk. Kérjük a telephon hivatalt, hogy a bajok eliminálása tekintetben sürgősen intézkedjen sziveskedjék.

A brassói repülőverseny. A budapesti Aero részvénytársaság folyó hó 31-ikén vasárnap délután Brassóban nagyszabású repülőversenyt tart. A repülés eredeti Blériot gépekkel Montigny gróf és Castellano hiruves francia aviatikusok vesznek részt. Rendezi a budapesti Aero részvénytársaság a program változtatás jogának szokásos fenntartásával. A felszállás előtt és közben a katonazenekar játszik. Büftek és cukrúzsádk fix árakkal állanak a közönség rendelkezésére. Helyárak (előre váltott jegyeknél) egy páholy 4 személynek. I. sor 50 K, 2. sor 45 K, 3. sor 40 K, 1 páholyülés 10 K. Passepartout (Startjegy) 10 K., I. rendű számított tribúnjegy 6 K., II. r. számított tribúnjegy 5 K., számított tribúnjegy 3 K., I. rendű állóhely 2 K., II. rendű állóhely katonáknak örömszertől lefelé, iparos munkásoknak, tanulóknak, tanoncoknak, szolgálóknak, cselédeknek 1 K. A II. rendű állóhelyek csak aznap, a versenyterület főpénztárnál személyesen válthatók. A páholyokba két 10 éven aluli gyermek díjmentesen vihető. A repülés napján váltott jegyek 10 százalékkal drágábbak és pedig: Páholy 1. sor 55 K, 2. sor 50 K, 3. sor 45 K, páholyülés 11 K, passepartout 11 K, I. rendű számított ülőhely 6.60 K, II. rendű számított ülőhely 5.50 K, számított állóhely 3.30 K, I. rendű álló 2.20 K, II. rendű álló 1 K. Automobil ülőknek személyenként 15 K. (Chauffeur 5 K.) Automobiloknak külön hely lesz fenntartva. Jegyek előre válthatók: a központi jegy-árúsirodában, a „Brassói Hírlap” kiadóhivatalában (Herz-féle nyomda) Brassó, Kolostor-utca 22. sz. a., Hlimesch Vilmos ur könyvkereskedésében, Simay Testvérek és Fischer Sámuel urak üzletében, Einzig Bernát ur szállítási irodájában, a Brassói Lapok és Muresan A. ur könyvkereskedésében, a hol a tervek is betekinthetők, azonkívül a plakátokkal jelzett üzletekben. Az előjegyzések már is eszközölhetők. A jegyek árusítása pedig folyó hó

18-án veszi kezdetét. Vidékre a jegyek ára és 35 fillér portó beküldése ellenében, a jegyek azonnal ajánlva megküldetnek. Az ülőhelyek megváltása már most szükséges, mivel a páholyok és tribúnok csak az eladott jegyek arányában épülnek.

Halálozások. Péter Lajosné, született Biró Anna, életének 47-ik, boldog házasságának 21-ik évében f. hó 22-ikén elhunyt. A derék jó asszony, gondos háziasszony, a páholyok és tribúnok csak az eladott jegyek arányában épülnek. Halálával férjét, Péter Lajost és számos rokont borított gyászba.

Hodgyai Miklós Károlyné, szül. Bodó Rákhel életének 41-ik, boldog házasságának 14-ik évében f. hó 21-ikén elhunyt. A derék jó asszony, gondos háziasszony, a páholyok és tribúnok csak az eladott jegyek arányában épülnek. Halálával férjét, Péter Lajost és számos rokont borított gyászba.

Id. öz. Szentés Gáboré, szül. Tordai Rozália életének 87-ik évében f. hó 20-ikán jobblétre szenderült. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

Uj törvény a városokról. Értesülésünk szerint a kormány, illetve a belügyminiszterium megkezdte a városokról szóló törvényjavaslat előkészítését. A tervezet átalakítja a városok adminisztratív szervezetét s a polgárság befolyását erősen megvédelmezi. Minden 250 lakos után egy választott bizottsági tag fogja képviselni a közönséget. A bizottsági tagok fele az összes polgárok, fele pedig a legtöbb adót fizetők közül kerül ki. A kisebb jelentőségű ügyeket az új törvény szerint nem a közgyűlés, hanem az ugynevezett „városi választmány” fogja intézni. De legfontosabb és legérdekesebb ujtítása a tervezetnek, hogy a mindenkor hat évre megválasztott polgármestert a király erősíti meg. A tanács élére igazgatót helyez az új törvény. A tanács tagjai lesznek az ügyosztályt vezető tanácsosok, a szakhivataltok főnöke és a képviselői tagjainak sorából a közgyűlés még a tanácsosokkal egyenlő számú tiszteletbeli tanácsost választ. A tanács tagjait a közgyűlés választja, a főorvost, főkapitányt és főmérnököt a polgármester előterjesztésére a belügyminiszter nevezi ki. A tanács vezetője a jövőben is a polgármester marad, de ő csak irányítani fogja a dolgokat. A tanács rendes elnöke a tanács igazgatója lesz. A tanács semmiféle ügyben nem lesz fölébkezési fórum s a városi számonkéréséknél függetlennek kell lennie a tanácsból.

Uj állami óvoda. A vallás- és közoktatásügyi miniszter kimondotta, hogy Alsósófalva községben az 1910. évi költségvetésnek törvényerőre emelkedése után, az állami iskolával kapcsolatosan állami óvodát szervez és ehhez alapul elfogadja azon alapvető munkálatokat, melyeket e tárgyban Chalupka Rezső kir. s. tanfelügyelő, a múlt év július havában, a községi képviselő testülettel egyetemben végzett. Az óvoda céljaira az épületet a község emeli, egy, az ezen célra felveendő kölcsön részleteinek törlesztésére azonban vissza lett engedve a 3% os óvodai pótdadó, az óvónő lakbérére, s az ezeken kívül még fedezetlenül maradó összeget a közoktatásügyi kormány egy összegben fogja kifizetni. Alsósófalva község példáját követhetnék a vármegye többi községei is.

A Sósófalvi-hidjárt kifogásolták az utóbbi Panaszkönyvünkben, felemlített, hogy a hid anyyira rozoga, hogy alaposan megért a rendőri beavatkozásra. Mint most velünk közlik, a panasz ugyan igaz volt, azonban a fűrdő tulajdonosa erről már tudomással bírt s éppen ezért az új hid építését a panasz megtétele előtt már folyamatba is tette, s az a napokban a forgalomnak át is adatott.

Az etédi tanuló ifjuság néhai Fekete Sámuelné Keudi Kandida emlékét megörökítő tábla létesítésére az „Erzsébet”-ház nagytornyában folyó hó 31-ikén műsorral egybekötött zánkörű kosaras táncmulatságot rendez. Az estély műsora: 1. „Keresem az Istenet...” Ébrányi Emilől, szavaltja Szilágyi Béla. 2. A „Tatárjárás”-ból énekelnek: Bartos Tercsike és Dénes János. 3. Vig magánjelenetet ad elő Jakab Mór. 4. Magyar ábrándot játszik hegedűn Pelczér Vilmos. 5. Couplékat ad elő zenekísérettel * * * — Belépti díj: személyenként 1 korona. A táncmulatságon az erdőszentgyörgyi elsőrendű zenekar fog játszani.

Nyilvános nyugtázás. Az alispáni hivatal felkért a következő sorok közlésére. (I. közlemény) A felsősófalvi tüzkárosultak részére a f. évi május hó 8-ik napján megjelent helyi lapokban közzé tett nyilvános nyugtázásom óta a vármegye alispáni hivatala czímére újabban a következő pénzbeli adományok érkeztek: Szondy Mátyás Zombor 2 kor. Székelyszentkeresztúri közs. előlj. gyűjtése: 15 kor. Vargyasi közs. előlj. gyűjtése: 78 kor. 13 fillér, Homoróddaróczi közs. előlj. gyűjtése: 20 kor. Székelyvéczei közs. előlj. gyűjtése: 24 kor. 36 fill. Kápolnásfalvi közs. előlj. gyűjtése: 72 kor. 80 fill. Székelyföldi miniszteri kirendeltség helyi megbízottjának gyűjtése: 27 kor. Benczédi közs. előlj. gyűjtése: 32 kor. 50 fill. Marosvásárhelyi Jókai Mór-és

hidtuczai elemi iskola gyűjtése: 20 kor. 24 fill. Fiafalvi közs. előlj. gyűjtése: 52 kor. 50 fill. Erkei közs. előlj. gyűjtése: 44 kor. 20 fill. A „Magyarország” kiadóhivatala (újabb gyűjtés) 38 kor. 40 fill. G. Nagy Lajos Segevár 3 kor. Bözödi jegyzői-körben folytatott gyűjtés 92 kor. 20 fill. Homoródszentlászlói közs. előlj. gyűjtése: 94 kor. 50 fill. Kénosi közs. előlj. gyűjtése: 39 kor. 40 fill. Zetelakai közs. előlj. gyűjtése: 106 kor. 40 fill. Zetelakai közbirtokosság adománya: 100 kor. Zetelakai község adománya: 100 kor. Homoródmási tanító testület gyűjtése: 10 kor. Budapest székesfőváros tanácsa 2000 kor. Székelyudvarhelyi városi tanács gyűjtése 115 kor. 42 fill. Erkei közs. előlj. gyűjtése: (újabb) 4 kor. Brunhuber Kálmáné Arad 10 kor. Marosvásárhely város 100 kor. Tarcsafalvi közs. előlj. gyűjtése: 26 kor. 77 fill. Székelyszentkirályi közs. előlj. gyűjtése 60 kor. 80 fill. Kiskunhalas község 10 kor. Abaujtona vármegye 15 kor. Homoródbene közs. előlj. gyűjtése 36 kor. Kiskőrös község 2 kor. Schmidt Róza Monor 5 kor. Siménfalvi hitel szövetkezet 15 kor. Püspökkladány község 4 kor. Apatin község 5 kor. Ülke községi gyűjtés Hajdó Antal által 24 kor. 08 fill. (Folyt. következik.)

Orvosi kísérletek a würrburgi királyi klinikán, mely Németország egyik legtekintélyesebb tudományos intézete, a következő eredményre vezettek:

„A természetes Ferencz József-keserűvíz biztos hashajtó hatású és semminemű kellemetlenséget nem okoz. Még oly esetekben is, a mikor nagyon érzékeny beleknél alkalmazzák, a „Ferencz József”-keserűvíz fájdalom nélküli székélest eredményez.”

Kérjünk a bevásárlásnál határozottan valódi „Ferencz József”-keserűvizet és ne fogadjunk el kevésbé értékes hashajtószert.

Állati betegségek. Lépfene fellépett szörványosan Homoróddaróczi község szarvasmarha állományában. Sertésvesz fellépett szörványosan Székelyszentkeresztúri és Kápolnásfalva községekben. Bivalyvesz megszűnt Karácsonyfalva községben. Vesztesség megszünt Szentgyházasfalva község szarvasmarha állományában.

Homoródi tükördarabok.

— Összeszedette *Tülei Sz. Lajos.* —

A Székelyföldön tizenhatféle, forgalmi ezikket képező, ásványvíz van. Ezek között áll a homoródi borvíz is, melyet a *Kövid-forrásból* meritnek. Pompás ital, akár a spaai-tinná az ember ezt a hatást teszi rá. Mikor gyöngyöző vizet i zom, eszembe jut a borvizet éneklő költő:

»Minő viz ez teremő Isten!
Milyen egy áldott, drága viz!
Elűt minden más vizektől:
Már a vegyalkat, más az iz.

Hogy forr, szikrázik hűvös árja,
Amint a földből felsiet,
Tiszta vizét új vízzel váltva,
Bőven dagadó medrének.
S hány millió kis gyöngy a vízben,
Hogy szeri-száma nincsen ám!
Szánandó koldus, ide mérve,
Gyöngyben a ropant Óceán.

Koncz Amin barátom a legudvariasabb férfinnak mutatkozott be, mikor ezt a kutató és jó felesége nevével nevezte el. A fűrdőtelep tiszteltemmel, gondos Patronája... De silentium! Eszembe jut, hogy Schiller szerint a *legrendesebb álmanról és a legjobb asszonyról* nem beszélnek...

Üldögélek a sétátér egyik padján Többek között egy kedves fűrdői epizódról is elmélkedem. Terebesy Arpad alispán Reichenhalle-ben egy padon üldögélt. Nemsokára egyszerűen öltözött ur telepedik melléje, mivel önkéntelenül szóba ereszkedik.

— Szép idő van, mint nálunk Magyarországon, honnan ma kaptam levelet — pardon! Én Terebesy alispán vagyok.

— Én a szász király.

— Ugy? No, az sem megvetendő állás.

A szép idő nem igen mutatkozik; az innen-onnan kapott levelek vizsgálatának, hogy másfél év rokoncztalan az időjárás. Csak most kezd eddigi mulasztásait restelleni. Velem együtt a többi vendégek is kíváncsiak a holnapi napra... Közbevetőleg legyen mondva, a katyji kántor szerint csak egy ember van a világon, ki nem kíváncsi a holnapi napra: az, akit másnap akasztanak...

Szavahihető emberek és krónikások állítása szerint, soha annyi szép gyermek nem volt Homoródon, mint most. Szép, mert egészségesek, boldogok, mert szülők vannak, vagy olyanok, akik gondoskodnak, hogy az élet bajait egyelőre ne lássák... Egyiknek, másiknak jutásuk van. Jokat kaczagnak — és ha elromlik a játék — sírnak...

Ha az öröm s bánat onnyi
Ki ne vágya gyermek lenni!

Nemrég jolkes kiállítások hangzottak fel a gyermekek ajkain, itt a *Ringspiel!* a *hajóhinta!* a *bazár!* a *fényképés!* Mind-ezeket a fűrdőigazgatóság kedves figyelmességével a postarúton helyezte el, miért is a lelkes gyermekek s a tornacszkókkal ellátott régi játszótérrel ide vonu, hogy nehanyn filléret jut ki-fombolja magát. En már csak a bazarból vehetném ki részemet. Vennék is egy szép »fellátos« emlékpoharat, de félek, hogy ugy járnék, mint az a szülő, ki egy ily emléket adott at gyermekének, ki aztán az örvendőzés helyeit sirastra fakadt.

— Miért sírsz? — kérdezte a meglepődött szülő?

— Azért sírok, mert ha oltórom, meg fognak verni...

Fűrdőigazgatói néven nagysolymosi Koncz András, A Herbartok Herbartje, mert a saját édesapja nevezte ki. (Közbevetőleg legyen mondva, kinek azonban nemcsak saját *mája* és *ma-mája*, hanem győztes diplomája is van.) A fűrdő községe *Bandi* becézéssel nével tisztelt. Hasonnevé nagyatyjától, ki a családi gondok mellett nehéz időkből Székelyudvarhely érdekeit is oly kiválóan szolgálta, sok szép tulajdonságot örökölt az unoka. Nem is csodálom, hogy oly népszerű ez a *Bandi* és hogy nyakára jár az egész világ itt Homoródon. Az egyik vendég a meny-

béni jussáról, a másik az időjárásról tudakozódik. Nemrég megkérdezték tőle, hogy a salukáter és a virszinia szivar Abraham idejében létezett-e? — És a mi kedves Bandink korát meghaladó bölcseséggel minden dolgot elgáncsol, minden rébuszt megfejteni igyekszik. Pedig fűrdőgazgatóságának első évében van. Mire viheti még idővel?

Honvágyamat a Homoród szépsége, étvágyamat pedig Sükösd Miklós híres konyhája elégíti ki. Majd ő, majd kedves neje dirigálja a fűrdővendégek belügyeit, még pedig közmegelegedésre. Czukrászdája pedig — minőségre és olcsóságra nézve — mesés. Mindentéle finom torta, meg krémes szelet, *szőmelydolgozás nélkül*, darabonként 6 krajczár. Boráról (nekem nem szabad inni) azt mondják, hogy ha valamelyik diurnista megiszik egy föllitert, kijövet vicspánnak képzelet magát.

A börtön szobá jött a fűrdőzés.
— Volt-e az idén Karlsbádban?
— Mióta rosszul folynak az üzletek, eiszkotam a betegeskedéstől.

Mi más szempontból jöttünk Homoródra. Ki valódi, ki pedig képzelt betegségben. Mert, kérem, olyanok is vannak, kik mindent bebeszélnek maguknak, amit másnak el so hinnének... Akár így, akár úgy van, keressük azt, aminek hiányát érezzük. Fizetünk szívesen, csak eredményt lássunk. Azt mondják, nincs ember, kinek a jövőendő adósa ne lenne. Mi — egészség tekintetében is — várjuk az adósság törlesztését...

Nyilvános nyugtázás.

Elszámolás. Felkértünk az alábbi elszámolás közlésére. A felsősófalvi tüzkárosultak felsegélyezésének czéljaira a következő adományok folytak be hivatalomhoz:

I. M. kir. belügyminiszter ur adománya	2000 kor.	—	fill.
II. Jásziv Egyesület adománya	1000	—	"
III. Gróf Haller János adománya	100	—	"
IV. Szily Tamás Baranyavármegye főispánja által megindított gyűjtés:			
1. Pécsi főszolgabíróaság	87-04 K.		
2. Pécsváradai főszolgabíróaság	2—		
3. Siklósi főszolgabíróaság	127-20		
4. Sellyei körjegyzőség	14-32		
Összesen	230	56	"
V. Baró Vay Elemér Borsodvármegye főispánja által megindított gyűjtés:			
1. Miskolci izraelita négyzet	25—	K.	
2. Miskolci ref. női fillérgyűjtés	10—		
3. Ag. hit. ev. négyzet	5—		
Összesen	40	—	"
VI. Dr. Horthy Szabolcs Jásznagykunszlonokvármegye főispánja által megindított gyűjtés:			
1. Jászvári alsó járás	24-24 K.		
2. Mezőtúr város	25—		
3. Turkeve város	10—		
4. Czibakháza község	2—		
5. Tiszakürt község	2—		
Összesen	63	24	"
VII. Br. Szentkereszt Béla Háromszékvármegye főispánjának gyűjtése	115	—	"
VIII. Csaba Adorján Szatmárvármegye főispánja által megindított gyűjtés:			
1. Nagykároly város	10-80 K.		
2. Szatmári főszolgabíróaság	20-46		
3. Szinerváraljai főszolgabíróaság	2—		
Összesen	33	26	"
IX. Matkovits Béla Ujvidék szab. kir. város főispánja által megindított gyűjtés:			
1. Magyar jótékony négyzet	110—	K.	
2. Izraelita négyzet	100—		
3. Szerb nők jótékony egylete	85—		
4. Tabitha ref. négyzet	50—		
Összesen	345	—	"

Az adományok végösszege 3927 kor. 06 fillér, melyhez csatolva a Megyei Takarékpénztár által adott 1 kor. 23 fillér kamatot, összesen lesz 3928 korona 29 fillér.

Ezen összegből 3100 koronát 1910. ápril. 28-án felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint átvette és a parajdi Agrár takarékpénztárba elhelyezte a felsősófalvi tüzkárosultak segélybizottsága.

A többi 828 kor. 29 fillért mai napon Szabó Gábor főszolgabíró ur kezéhez juttattam azon utasítással, hogy a megye alispánjához és a felsősófalvi tüzkárosultak segélybizottságához küldött adományokkal a gyűjtési eredményt egyesítve, — annak a tüzkárosultak közt leendő szétosztásáról intézkedjék.

Fogadják a nemeslelkű adakozók és a gyűjtésben tevékenyen közreműködők leghálásabb köszönetünket.

Székelyudvarhely, 1910. július 20-án.

Id. Gróf Haller János,
főispán.

KÖZGAZDASÁG.

Menjünk Kolozsvárra.

Írta: Czirmes Bálint m. kir. gazdasági szaktanár.

Székelykeresztúr, jul. 23.

A hegyes vidéki erdélyi gazdák legnagyobb kincsét a szarvasmarhatenyésztés képezi. Az extenzív viszonyok között ez az állatfaj szolgáltató állandó és biztos jövedelmet. Az emberiséget a szarvasmarha látja el a legértékesebb és legnekülönbözhetőbb élelmi szerekkel. Testének minden porcikája haszonnal értékesíthető. Ő szolgáltatja a legolcsóbb és legkitartóbb igavonó erőt. Tömeges és növényi tápanyagokban bővelkedő trágyája összes háziállataink között a legbecselesebb és leghatékonyabb a talajerő fokozására. A termőföld megmunkálásánál a szarvas-

marha izomerőjét a modern technika legraffináltabb motorjával sem lehet mellőzni, sőt azt látjuk, hogy azon gazdaságokban, ahová a gőzeke régen betette a lábát, a marhalétszám nem apadt, sőt emelkedett, mert a mélyebb szántás több trágyát s nagyobb terméssel több fogyasztót és több értékesítőt (t. i. állatot) igényel.

Ha Magyarországon egyáltalán beszélhetünk még ma mezőgazdasági kulturáról és közgazdasági vagyonsodásról, akkor annak megteremtésében vezérszerep jutott a földmives ember legerősebb támaszának, a szarvasmarhának. A míg a ló a magyar haza területi nagyságának megalapozásánál nyújtott nélkülözhetetlen bonfoglaló erőt, addig a szarvasmarha a hon megtartásáért szolgáltatott kiapadt-hatalan termelési erőforrásokat.

Valóban, az isteni gondviselés az emberiségnek talán akkor nyújtott legnagyobb támaszt és segédelmet, amikor hatalmába adta és rendelkezésére bocsátotta leghálásabb állati teremtményét, a szarvasmarhát.

Hogy milyen kincset bir a kérges tenyerű földmives nép a szarvasmarhában és hogy mennyire összenő a jövedelmező állat a kisember szívével, eklatáns példa rá az alábbi megfigyelés. Két évvel ezelőtt egy 15 éves tehénem vettem Segesváron, odaváló oláhparasztól. Viszonyaim úgy alakultak, hogy az e hó elején lezajlott kereszturi vásáron meg kellett válnom a kitünő és kiváló borjúkat nevelő érdemes öreg jószágtól. A mint a vásári csődületet bámultam, egyszer csak azt láttam, hogy egy öreg anyóka, tehenem fejét átölelve, szokó sírás közben élvezi a boldog viszontlátás örömét. Meglepetésemre és kérdésemre azt felelte, hogy az a toben az ő szegény portáján született, 15 évig volt tulajdona és azon idő alatt csak tejével több mint ötezer koronát jövedelmezett, azonkívül szép borjúkat nevelt és még járómban is végezte a szolgálatot.

A falusi életből merített ena egyszerű kép is azt mutatja, hogy Magyarországon földmivelő népe csak akkor lesz igazán boldog és sorsával megelégedett, hogy ha minden mezei munkás és gazdasági cseléd portáján jó fejű tehén gondoskodik a szegény család táplálásáról.

Ugy az állam, valamint a gazdatársadalom, igazi szociális munkát mezőgazdasági téren csak akkor végez, ha megtalálja a helyes módját annak, hogy miképp lehet pár évtizeden belül országunk szarvasmarha állományát a jelenlegi 6 millióról 12 millióra emelni és miképpen lehet a minőségbeli javulást is a számbeli szaporulattal lépést tartva, fokozni?

A magyar föld termőerejének modern kiaknázása s a nemzet gerincét képező földmives elem valódi vagyoni megerősödése — nézetem szerint — csakis a szarvasmarhaállomány megduplázásával fog bekövetkezni.

A hazai állatállomány ez időszerűtlen számbeli és minőségbeli gyarapodása — sajnos — sehogyan sem áll arányban azon rengeteg kormányáldozattal, melyet a magyar törvényhozás erre a célra évről-évre megszavaz. Egyes nagyobb magántenyészetek áldozatot és fáradságot nem kímélve, aránylag rövid idő alatt, gyönyörű eredményeket értek el, de a népies tenyésztés — sajnos — még nagyon alacsony fokozaton áll.

A statisztika igazolja, hogy Európában — a Balkán államoktól eltekintve — egy négyszög kilométer területen az ugynevezett „Agrár Magyarországon“ van a legkevesebb szarvasmarha és ugyancsak a statisztikából látható az is, hogy a földmivelésből élő Magyarországon mintegy 20 millió szarvasmarhának kellene lenni, ha azt akarjuk, hogy egy négyszög kilométer területre annyi marha jusson, mint a kicsiny Dániában.

Népességünk évről-évre szaporodik s a kultura rohamos térhódításával lépést tart a lakosság táplálkozási igénye is; ezzel szemben hazai tejtermelésünk még ma is elszomorítóan alacsony, miért is a tejtermékek ára oly magas, hogy csak a legvagyonosabb családok élvezhetik rendszeresen.

A mészáros- és hentesárak ára horribilis magas, emiatt a munkás ember s a kistisztviselő családja hétszámra nem eszik húst, mert a csekély fizetésből ilyesmire nem telik. Nemzetünk elsatnyul s a lakosság elbetegesedik, mert rosszul táplálkozik. És mindezek láttára az a csodálatos, hogy az első kéz, a termelő, vagyis a gazda, aránylag mégis olcsón árul, mert a szertelen drágaságot a szemérmetlen közbeeső kereskedelem okozza!

A szegénysorsu népmilliók második megváltója lesz az az államférfi, aki a telhetetlen közvetítő-kereskedelem kezére koppant és jobbá és olcsóbbá teszi millió és millió kis egzisztencia táplálkozását és megélhetését. Nézetem szerint ezen a szomorú állapotban legelső sorban a szarvasmarhatenyésztés okoszerű fejlesztésével és az állati termelés intenzívebbé tételével és modernizálásával lehet segíteni.

Ugy az egyes ember, valamint a társadalom, a köz javát és így a nemzet gazdasági izmosodását munkálja tehát, midőn az országos állattenyésztés fejlesztésére törekedik. Éppen ezért örömmel üdvözöljük az „Erdélyi Gazdasági Egyesületet“ abból az alkalomból, hogy folyó évi szeptember hó első napjaiban országos állatkiállítás szervez, bércezes hazarészünk főhelyén: kincses Kolozsvár városában.

Nevezett gazdasági egyesületnek ez lesz a 16-ik ilyenmű kiállítása. Tetemes anyagi áldozatba és rengeteg munkába kerül ilyen kiállítás. Az erdélyrészi mezőgazdasági élet vezérferfiainak méltó elismerés illeti ezen elhatározásért.

Állattenyésztési szempontból nagy horderővel bírnak ezen kiállítások. Össze hozza az ország legkiválóbb gazdáit, hogy elbeszéljék egymásnak tapasztalataikat, bajaikat és eszméiket s megvitassák a további teendőket mérvét, irányát és módját. Össze hozza hazarészünk legbecselesebb állattenyésztőit, melyből megítélhetjük a haladás fokát és megállapíthatjuk az ezutáni tenyészfeljárások sorozatát.

Mivel a népies tenyésztés terén van a legtöbb tenni való, ezért az volna a kívánatos, hogy állattenyésztésünknek ez a rétege legyen nagy számban képviselve, mert csak így lehet megszabni a további lépéseket. Hasson oda tehát minden rendű és rangú tényező, kinek a falu irányításában szava és tekintélye van, hogy a kistenyésztők, arra való állataikkal, mentől tömegesebben vegyenek részt a kolozsvári kiállításon. Értsessük meg a kisgazdákkal, hogy 1—2 és 3 éves úszókat és tenyészteheneket lehet a kiállításra vinni és azoknak érdemesobbjéért 100, 50, 30 és 25 koronás díjakat lehet nyerni.

A vasuti szállítás és az 5 napi ellátás nagyon mérsékelt s így minden nagyobb megerőltetés nélkül részt vehetnek az erdélyi kistenyésztők. A bejelentések határideje augusztus eleje és mindennemű bővebb felvilágosítás az egyetel titkári hivatalában szerezhető.

Erdélyrészi gazdatársak és székely testvéreim! Legyen már vége a nemtörődömség korszakának, vegyünk részt a kolozsvári kiállításon, mutassuk meg, hogy mi megértettük az idők intő szózatát és mutassuk meg azt is, hogy mi akarunk és tudunk is okulni, tanulni és haladni a korrallal. Ugy legyen!

Szerkesztői üzenetek.

K. M. H. Nem közölnétek. Van nekünk ezekkel a nem közölnétekkel amugy is elég bajunk; nem polemizálunk.

D. O. Szóra sem érdemesek. Teremnek, mint az utszélen a bogács; több ágat is hajtának egyszerre; virágzanak rövid ideig, de csak úgy, ahogy. Azután szürös lesz a virág; az egész növényt ellepi az ut pora és odaszeg, mialatt még minden zöld körülötte.

Emma. A férj féltékenysége miatt panaszoktól többnyire dicsekszik.

Unitáriusnak. Mint velünk közlik, a Homoród-füldői hirdetés szövegét a megrendelő kívánságához mérten úgy igazította ki a kiadóhivatal, amint az tulajdonképpen eleve is érte volt. Kár szót tenni érte.

J. H. Az emberi nyelvnek sajtószertű rejteget értelme van. Például azt mondjuk:

— A fiatal emberek szaladnak a lányok után.

És azt gondoljuk mellette:

— A lányok szaladnak a fiatal emberek után.

L. D. Kuldje be.

B—ó F—c H. Az utolsó közleményt azért mellőztük, mivel az abban felsorolt dolgokat, építkezési sorrendjében, minden egyes esetben ismertettük, s így most fölösleges ismétlésbe esnénk. De egyébként félős, hogy ezzel veszedelmes precedenst alkotnánk arra, hogy egyes hivatalok elvégzett munkáikról hírlap után számoljanak be.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Sz. 30—1910.

Hirdetmény.

A Székelyudvarhely városi határ Nagyszeg nevű helyén levő másodluczernatermény f. évi július 31-ikén d. e. 9 órától kezdődőleg a helyszínén el fog árvereztetni.

A kikiáltási árt, melynek 10%-a bánatpénzül leteendő, a helyszínén állapítja meg az árverésre kiküldött bizottság.

Székelyudvarhely, 1910. július 20.

Daróczy János s. k.,
birt. jegyző.

A Szent-Imre 16. alatt

mindenfélé igényeknek megfelelő jó hási-
koszt kapható szerény ár mellett.

Sz. 635—1910. végrh.

Arverési hirdetés.

Alírott bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti keres. és váltó kir. törvény-széknek 1910. évi 52135 sz. végzése folytán Dr. Glücklick Emil ügyvéd által képviselt Egyesült téglá és cementgyár r. t. javára 513 kor. 45 fill, tőkekövetelés s jár. erejéig elredelt kielég. végreh. folytán végrehajtás szenvedőtől lefoglalt és 1210 koronára becsült ingóságokra a székelyudvarhelyi kir. bíróság 1910. V.326/3 sz. végzésével az árverés elrendeltétvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, Bikafalván a helyszínén leendő megtartására határidőül 1910. évi augusztus hó 2-ik napjának délután 4 órája kitűzetik, amikor a bíróság lefoglalt cement lapos és kupás fedélserepek, cement cserép készítőgép, láda, asztal és szárító rámpákkal és cementvájuk a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükségesetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhívatomk mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldötttől írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik Kelt Székelyudvarhely, 1910. július hó 12.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Kiadó lakás.

Király-utca 28. számú lakás kiadó

Értekezhetni Gönczy Lajos igazgatóval.

Sz. 723—1910. végrh.

Arverési hirdetés.

Alírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az udvarhelyi királyi törvényszéknek 1909. évi 5215 számú végzése következtében Dr. Nagy Samu ügyvéd által képviselt Udvarhelymegyei takarékp. javára 550 K. s jár. erejéig 1909. november 17-én kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 1450 koronára becsült „tűzifa, sertések, széna, sarju, asztalra rakott zab és szekér nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a sz.-udvarhelyi kir. járásbíróság 1909. évi V. 761/3 szám végzése folytán tőke 550 kor. ennek 1909. évi július hó 26 napjától járó 6% kamat s ezeddig összesen bíróság már megállapított 109 kor 56 fill. és ha még felmerülő költségek erejéig, Kecskisfaludon való megtartására 1910. évi augusztus hó 5-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik hová a venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Kelt Székelyudvarhely, 1910. július hó 20. án.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényéni, oszónál és meghűléséknél.

Flygelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van osomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyis minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerlára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Egy jó karban levő zongora olcsó áron eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Egy teljes kis üzlet berendezése eladó. Értekezni lehet: Mark Testvérek fűszerüzletében Székelyudvarhelyen.

A Lédeczi Schenk Adolf cementgyára ajánlja legjobb minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland cementjét.

Gyári lerakat Székelyudvarhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaskereskedőnél, Székelyudvarhely

Homoród-fürdő

Vendégeinek figyelmébe

GYARMATHY ÁKOS fűszerkeskedő **Julius 1-ével** Homoród-fürdőre kocsis járatot állít be, mely hetenként 2—3-szor fog közlekedni. A t. fürdővendégek megbízásait, utasításait mindenféle fűszerárak szállítását a legnagyobb pontossággal teljesíti.

CZELL FRIGYES és FIAI

bortermelők és bornagykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban.

— Hordókban és palackokban. —
Kitünő saját termésű vörös borok.

Augusztus havi (11-ik fürdőidényre) már most sürgősen bérelendők szobák. Mai naptól is bérelhetők.

HOMORÓD gyógy-fürdő

Udvarhelymegyében. (30 évre bérbevéve.)

Ajánlom a mélyen tisztelt fürdőző közönség különös figyelmébe.

Homoród-fürdő „Klotid“ felforrása a continens legvasdusabb, alkalikus ásványvíz forrása, nagy radio aktivitással. Van 5 különböző összetételű ivó ásványvíz forrása. Külön 2 női, 2 férfi hideg tükörfürdő ásványvíz forrása 14 és 17.5 fok melegek. Forrásait újból foglaltam, s a fürdők vize is megerősödött, megdövült. Melegfürdők szaporítottak. Minden ház-épület kijavított. Külső, belső berendezések, szobák felszerelése szaporítottak, megfestetett, szóval egészen mássá, újja alakítottak, nem kimélve költséget, fáradságot!

Homoród-fürdő 790 méterre fekszik a tenger színe felett s így mint magaslati gyógyhely is különös figyelemre méltó, gyógyörű nagy fenyevesek közepette, szélről, portól védett gyógyörű völgyben fekszik. Állandó, mérsékelt nedves (ozondu levegő) időjárás!

Ujjonnan szerződött, 14 tagból álló **Kosztá Lajos** tordai, Székelyudvarhely városában megtelepedendő, cigányprimás vezetése alatt, kitűnően és újból szervezett zenekara szolgáltatja, naponként kiadott program szerint.

A nagyvendéglőt **Sükösd Miklós** a székelyudvarhelyi első szálloda „Budapest“ bérlelte látja el, kinek kitűnő magyar konyhája, elismert tiszta és zamatos borai vannak és főképpen méltányosan olcsó, szabályrendelileg megszabott árai, kiválóan finom előzékeny modora és kiszolgálásával bizonyosan minden fürdő vendéget a legnagyobb mértékben kielégítendő, mi a fő czélom nekem is. Egy adag ebéd házhoz elhordva — melyből ketten ebédnek — naponta 3 féle és csütörtökön meg vasárnap négyféle naponta 2 kor. 60 fill. csak.

Szobák árai: bebutorozva a szükségesekkel ágynemű nélkül napi 1 K. 50 fill.-től 2 K.—2 K. 50 fill. s az új erkélyes szobák 5 kor., szép nagyok, erkéllyel. Konyhas lakások is vannak! Szoba tisztító asszonyok, mosónékről gondoskodva van. Fürdő orvosa **Dr. Burnáz Imre** ur, kinek kézi gyógyszerlára van és mint állandó fürdő orvos, igen jó tapasztalatokkal bír.

Szobák, lakások : azonnal s előre megrendelendők : rendezendők, mert sok az előjegyzés. Kiadó szobák száma kevés. Szobánként 20 korona előleg küldendő.

Van posta, távirat, telefon. Állandó kocsis közlekedés. Mérsékelt áru fiáker helyben. Később automobil közlekedés Székelyudvarhely és Csíkszereda között Homoród-Lobogón keresztül. Fuvarosok kirándulásokhoz. Bazár, szatolcs bolt, forbály, fodrász, fényképész stb.

Füldény. 1-ső jul. 1—31, 11-ik aug. 1—30, mikor rövidebb időre mint 31—30 napra előre szobák ki nem adhatók! Hogyha ez időközben szobák üresednek, hetenkénti időre is kiadtnak

Utazás vasuton naponta 3-szori érkezés és indulás. Legjobb a reggel és délbéli érkezés.

Vasutra, megrendelésre kocsiam küldöm székelyudvarhelyi állomásra, honnan másfél óra alatt gyógyörű erdőn s hegyen át a meglepő szép völgybe Homoródra érkeznek az utas, hol szivesen várt és fogadott vendégként fogadtatik, az utas vagy fürdő vendég.

Prospektusokat vagy fürdő leírást és bővebb felvilágosításokkal készségesen szolgállok.

Nagysolymosi Koncz Armin,
gyógyszerész, nagybirtokos, fürdőbérlető.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél.